

Štěpánka Štěpánová

OPERNÍ ÁRIE A PÍSNĚ

1. STRANA

1) Georges Bizet CARMEN

Libreto Henri Meilhac a Ludovic Halévy; překlad
Rudolf Vonásek
Láska je ptáče volné, divé
(Carmen — 1. dějství, Habanera)

4:15

2) Petr Iljič Čajkovskij PIKOVÁ DÁMA

Libreto Modest Iljič Čajkovskij; překlad Václav Juda
Novotný
Dosti toho, ty můj Bože
(Hraběnka — 2. dějství)

6:38

3) Camille Saint-Saëns SAMSON A DALILA

Libreto Ferdinand Lemaire; překlad Ladislav Vokoun
Samson? Tuto noc v tato místa?
(Dalila — 2. dějství, 1. árie)

4:15

4) Camille Saint-Saëns SAMSON A DALILA

Libreto Ferdinand Lemaire; překlad Ladislav Vokoun
Srdce mé tím slůvkem tvým
(Dalila — 2. dějství, 2. árie)

5:13

5) Ambroise Thomas MIGNON

Libreto Jules Barbier a Michel Carré; překlad
Jindřich Böhm
Znáš ten kraj...
(Mignon — 1. dějství)

5:45

2. STRANA

6) Vilém Blodek V STUDNI

Libreto Karel Sabina
Aj, zlý to čas
(Veruna)

3:20

7) Bedřich Smetana TAJEMSTVÍ

Libreto Eliška Krásnohorská
Tak plane láska pravá
(Róza — 2. dějství)

2:57

8) Giovanni Paolo Martini (il Tedesco) PLAISIR D'AMOUR (Lásky slast)

4:20

9) Ludwig van Beethoven

Text Friedrich v. Matthiessen; překlad Milada
Jirásková
VZPOMÍNKA (Andenken) WoO 136

3:37

10) Franz Schubert

Text Johann Wolfgang von Goethe; překlad Ema
Destinnová

MARKÉTA U PŘESLICE (Gretchen am
Spinnrad) D 118

4:18

11) César Franck

Text Charles Brizeux
LA PROCESSION (Procesi)

5:00

12) Max Reger

Text Martin Boelitz
MARIÁ WIEGENLIED (Ukolébavka) op.

76 č. 52

2:19

13) Richard Strauss

Text John Henry Mackay
Heimliche Aufforderung (Tajné vyzvání)

op. 27 č. 3

3:00

ŠTĚPÁNKA ŠTĚPÁNOVÁ — mezzosoprán

SYMFONICKÝ ORCHESTR ČS. ROZHLASU

Řídí JOSEF HRNČÍŘ (1, 3—7) a Ladislav Slovák (2)

Alfréd Holeček (8, 11—13) a Miroslav Matějo (9, 10) — klavír

Róza (Tajemství)

Umělecká práce Štěpánky Štěpánové je po více než čtyřicet let spjata s operou Národního divadla. Když se na naší první operní scéně představila poprvé, bylo jí dvacet šest let a měla za sebou tříletou sólistickou praxi v ostravském divadle. Šéfem opery Národního divadla byl tehdy Otakar Ostrčil, za jehož uměleckého vedení dosahoval soubor vynikajících dramaturgických a interpretačních výsledků. Ačkoliv v době Ostrčilova vedení působila mladá umělkyně v Národním divadle poměrně krátce, vždy na tuto dobu i jeho osobnost vzpomíná s láskou a úctou.

Hudba a zpěv provázely Štěpánku Štěpánovou již od dob raného dětství. Narodila se v české rodině v polském Bielsku, po maturitě na bratislavském gymnáziu se však původně rozhodla pro jiné studium než hudební. Vstoupila na univerzitu a studovala na přírodovědeckých fakultách v Brně a v Praze. Později se však přece jen vrátila k hudbě, a to studiem hudební vědy na bratislavské univerzitě, kde také absolvovala. V Bratislavě studovala rovněž zpěv, a to soukromě u prof. Egema. Poté zajišťovala i do Vídně, ke slavnému pedagogovi prof. Eugenu Fuchsovi. Brzy následovala první úspěšná vystoupení na koncertním i operním pódiu, v druhém případě přímo ve Slovenském národním divadle. Stále angažmá nastoupila již v roce 1930, kdy byla přijata Zemským divadlem v Ostravě jako sólistka opery. Třiletá umělecká činnost v ostravském souboru znamenala pro Štěpánku Štěpánovou mnoho, a to zejména pro prohloubení a rozšíření vlastního repertoáru operních rolí. Vytvořila zde na třicet operních postav, od drobnějších po ty stěžejní, jako jsou Carmen, Amneris, Azucena nebo Dalila.

Do Národního divadla v Praze přišla Štěpánka Štěpánová již se všemi předpoklady výrazné pěvecké osobnosti. Měla výbornou pěveckou techniku, krásný hlas nezvyklého rozsahu, od pěkně znějících sopranových výšek, přes střední přirozeně tmavé (jakoby violové) tóny, plynule přecházející

Mignon

Pavlína (Piková dáma)

Hraběnka (Piková dáma)

v temnou hloubku. Předností jejího zpěvu byla tónová vyrovnanost a kultivovanost, srozumitelnost zpívaného slova, ušlechtilost a přesvědčivost přednesu, což výrazně uplatňovala i při interpretaci smetanovských operních postav, jako byla paní Róza z Tajemství, Radmila z Libuše, Závaš z Čertovy stěny, Děčana z Braniborů v Čechách, či Martinka z Hubičky. V dalším českém operním repertoáru Štěpánová mistrně ztvárnila pěvecky i herecky role typu Dvořákovy Káči, Blodkovy Veruny, Fibichovy Vlasty (Šárka), Janáčkovy Varvary (Káťa Kabanová), Foersterovy Porcie (Jessika), Pauerovy Kateřiny (Zuzana Vojířová) a jiné.

K výrazným postavám světového repertoáru Štěpánky Štěpánové patřila mj. titulní role Mignon z Thomasovy stejnojmenné opery, Dulcinea z Massenetovy opery Don Quijote, Ulrika z Verdiho Maškarního plesu, Maddalena z Rigoletta nebo Herodias v Salome Richarda Strausse. Za připomínku stojí i její originální hraběnka v Pikové dámě P. I. Čajkovského, kterou s nevadnoucím hlasem mistrně zazpívala i při představení ke svým sedmdesátinám, či Končakovna v Borodinově opeře Kniže Igor. Jak různorodé byly tyto postavy, kolik variant lidských typů a charakterů a psychologických akcentů vyžadovalo osobité ztvárnění každé z nich! Štěpánka Štěpánová je však vždy zvládala lehce, přesvědčivě a pěvecky pokaždé s podmanivým půvabem svého v každé poloze sytý znějící hlasu. K nejpůsobivějším kreacím Štěpánové však bezesporu patřila úloha v Bizetově Carmen. Její plasticky podaný portrét titulní role, ohnivé sevillské cikánky, v její kreaci nikdy nepropadl naturalismu nebo manýře a odpovídal vždy kultivovanému vkusu, umělecké kázni a vysokým interpretačním nárokům inteligentní pěvkyně.

Vedle operního jeviště byla bohatým uměleckým světem Štěpánky Štěpánové a její velkou láskou písňová koncertní tvorba. Její interpretace komorní pěvecké literatury, od vokálních skladeb barokních mistrů, přes klasiky a romantiky až k současné produkci, byla vždy vytříbená, vysoce intelektuální, ale zároveň i hluboce procitěná, s jemným smyslem pro stylovou charakteristiku i vyjádření autorova tvůrčího záměru.

Výsledky umělecké práce a pěvecké orientace Štěpánky Štěpánové, i když bohužel nebyly zdaleka zaznamenány v celém rozsahu (umělkyně pracovala v Národním divadle ve stínu své kolegyně v oboru, Marty Krásové, kterou ovšem sama stále ještě obdivuje a plně respektuje), jsou bohaté a příkladné. Obdivují je zasvěcení milovníci operního umění, jimž otevřela svůj osobitý umělecký svět a pro mladou, nastupující pěveckou generaci, již je vzorem, bude stále i přesvědčivým příkladem cílevědomé práce, neutuchajícího zájmu a elánu, s nímž se věnovala jak aktivnímu zpěvu, tak i jeho vyučování, a stejně tak příkladem přísné umělecké kázně, skromnosti a úcty k dílu, kterým svým zpěvem vdechovala život.

Nahrávky Čs. rozhlasu (1—7, 9, 10) a Supraphonu (8, 11—13)
Odpovědný redaktor dr. Oldřich Pulkert

Cover design © Magdaléna Lásková 1986
Fotografie z archivu z. u. Š. Štěpánové
Sleeve-note © Květa Svobodová 1986
Odpovědný redaktor obalu Ivan Vornáčka